

"יד רכה": נשים המשחקות כדורסל

אמיר בן-פורת

ספורט הנשים נולד בצילו של ספורט הגברים. מאז ועד היום הוא מתקיים כ-"אוטונומיה יחסית", היינו, הוא תלוי בדרגות החופש המוענקות לו על ידי המגדר הגברי. היה ניתן להניח כי כך הוא המצב גם לגבי כדורסל הנשים בישראל. מאמר זה, שהוא פרק ממחקר רחב יותר, בוחן את האוטונומיה היחסית של שחקניות כדורסל הנשים בישראל באמצעות העמדות והתפיסות שלהן. באמצעות ראיונות עם שלושים שחקניות כדורסל מן הליגה הבכירה בישראל (בשנת 2003) מתבהרת תמונת מצב של שחקנית כדורסל בישראל: הכדורסלניות (והכדורסל הנשי) אכן מתנהלות באוטונומיה יחסית שבה הן מוגבלות ומתווכות על ידי המגדר הגברי הדומיננטי בכלל, ובספורט הישראלי בפרט. לאוטונומיה היחסית סוכנים מסוימים המטפחים והשומרים את גבולותיה. הסוכנים המניעים והמעודדים את הילדה-נערה להתמקד במשחק הזה ולהמשיך לעסוק בו כבקרירה הם: האב, ואחריו, בדרך כלל, דמויות גבריות אחרות, כמו מאמני ספורט. כאשר היא הופכת למקצוענית, כדורסל הגברים מהווה מודל להשוואה ולקנאה. כצפוי, המגדר מהווה גורם בעל משמעות רבה בספורט הישראלי — ההפרדה המתבקשת בין ספורט של גברים לספורט של נשים, אינה בין שווים: שחקנית הכדורסל ערה לפער שבינה לבין שחקן-גבר, ולסיכויים הקלושים לסגור פער זה. שחקנית הכדורסל חשה כי יש לה כוח מסוים ויחסי למרות הדומיננטיות של הגברים, אך אין לה ההנעה והנכונות לצאת למאבק של ממש כנגד הדומיננטיות הזו. נראה כי די לה בכך שהיא, יחד עם ספורטאיות אחרות, גרמו לירידת ההגמוניה של הגברים בספורט, אך לא דחקו את הדומיננטיות שלהם. כפי הנראה מממצאי מחקר זה, די לה באוטונומיה היחסית שלה.

תאריכים: כדורסל, נשים, הגמוניה, אוטונומיה, מחקר איכותני.